

Notat
om
tilvalg af direktivet om falskmøntneri

1. Baggrund

Falskmøntneri kan have negative virkninger for samfundet, idet det bl.a. kan medføre bekymringer hos forbrugere og virksomheder, hvis de ikke kan have tillid til, at mønter og sedler er ægte. Der er derfor en lang international tradition for at beskytte sedler og mønter mod forfalskninger. I Genevekonventionen af 20. april 1929 om bekæmpelse af falskmøntneri er der fastsat regler om, hvilke handlinger i forbindelse med falskmøntneri som skal anses for strafbare, og om samarbejde omkring udveksling af oplysninger om falskmøntneri mellem de kontraherede partner.

Rådet vedtog den 3. maj 1998 forordning nr. 974/98 (som senest ændret ved Rådets forordning nr. 827/2014 af 23. juli 2014) om indførelse af euroen. I forordningen blev det fastsat, at eurosedler og euromønter skulle sættes i omløb fra den 1. januar 2002, og at de deltagende medlemsstater skulle sikre, at der findes passende sanktioner mod efterligninger og forfalskning af eurosedler og euromønter.

I fortsættelse heraf er der på EU-plan vedtaget en række retsakter med henblik på at beskytte euroen mod falskmøntneri. Disse retsakter omfatter bl.a. Rådets rammeafgørelse nr. 2000/383/RIA (som ændret bl.a. ved Rådets rammeafgørelse nr. 2001/888/RIA) om beskyttelse mod falskmøntneri ved hjælp af strafferetlige sanktioner i forbindelse med indførelsen af euroen (herefter rammeafgørelsen). Rammeafgørelsen indeholder bl.a. regler om, hvilke handlinger i forbindelse med falskmøntneri som skal anses for strafbare, og regler om strafferetlige sanktioner for overtrædelse heraf.

Rammeafgørelsen suppleres bl.a. af Rådets forordning nr. 1338/2001 af 28. juni 2001 (som ændret ved Rådets forordning nr. 44/2009 af 18. december 2008) om fastlæggelse af foranstaltninger, der er nødvendige for at beskytte euroen mod falskmøntneri. Forordningen finder anvendelse i eurolandene, men forordningens regler er ved Rådets forordning nr. 1339/2001 af 28. juni 2001 (som ændret ved Rådets forordning nr. 45/2009 af 18. december 2008) udvidet til også at omfatte

øvrige EU-medlemsstater, herunder Danmark. Forordningen pålægger bl.a. medlemsstaterne at udpege eller oprette et nationalt analysecenter og et nationalt møntanalysecenter, der kan undersøge henholdsvis sedler og mønter, der formodes at være falske.

I september 2011 udsendte Kommissionen meddelelsen ”På vej mod en EU-politik på det strafferetlige område; Strafferetlig lovgivning til sikring af en effektiv gennemførelse af EU’s politikker” (KOM(2011) 573 endelig). Formålet med meddelelsen var at fastlægge rammerne for den videre udvikling af en EU-politik på det strafferetlige område inden for Lissabon-traktatens rammer. I meddelelsen skitserede Kommissionen de generelle rammer for strafferetlig lovgivning på EU-plan og anførte, på hvilke EU-politikområder der kan være behov for EU-strafferet. Kommissionen anførte i den forbindelse strafferetlig bekæmpelse af euroen mod forfalskning som et af de områder, hvor der var konstateret behov for strafferetlige foranstaltninger på EU-plan.

Som opfølgning på meddelelsen fremsatte Kommissionen den 5. februar 2013 forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af euroen og andre valutaer mod falskmøntneri ved hjælp af strafferetlige foranstaltninger og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2000/383/RIA. Kommissionen anførte som baggrund for forslaget, at det er af grundlæggende betydning, at borgerne, virksomhederne og de finansielle institutioner har tillid til, at sedler og mønter er ægte, og at det er vigtigt ved hjælp af effektive strafferetlige foranstaltninger at beskytte euroen og andre valutaer, der er i lovligt omløb. Direktivet supplerer Geneve-konventionen fra 1929 og skal gøre det lettere for medlemsstaterne at anvende konventionen.

Direktivet blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 15. maj 2014 som direktiv nr. 2014/62/EU om strafferetlig beskyttelse af euroen og andre valutaer mod falskmøntneri og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2000/383/RIA (herefter direktivet om falskmøntneri).

Direktivet om falskmøntneri blev vedtaget med hjemmel i Traktatens artikel 83, stk. 1, og er dermed omfattet af Danmarks retsforbehold. Danmark deltog således ikke i vedtagelsen af direktivet, ligesom direktivet ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

Direktivet om falskmøntneri erstatter Rådets rammeafgørelse nr. 2000/383/RIA. Rammeafgørelsen blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 280 af 25. april 2001 om ændring af straffeloven, lov om

international fuldbyrdelse af straf mv., lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf mv. og lov om udlevering af lovovertrædere samt forskellige andre love (Gennemførelse af EU-rammeafgørelse om styrkelse af beskyttelsen mod falskmøntneri, 1. tillægsprotokol til den europæiske konvention om overførelse af domfældte og FN-konventionen til bekæmpelse af terrorbombninger samt ændringer som følge af afskaffelsen af hæftestrafpen mv.).

Direktivet indeholder ikke regler om gensidig anerkendelse. Danmark kan således – uanset retsforbeholdet – allerede i dag ensidigt vælge at gennemføre regler svarende til direktivet.

2. Direktivet om falskmøntneri og dansk ret

2.1. Genstand

Artikel 1 angiver, hvilke forhold der er genstand for regulering i direktivet. Det fremgår heraf, at direktivet fastsætter minimumsregler om afgrænsningen af strafbare handlinger og om sanktioner herfor i forbindelse med falskmøntneri vedrørende euroen og andre valutaer. Det fremgår endvidere, at der indføres fælles bestemmelser med henblik på at styrke bekæmpelsen af disse strafbare handlinger og forbedre efterforskningen heraf samt sikre bedre samarbejde mod falskmøntneri.

Der er således tale om et minimumsdirektiv, og medlemsstaterne kan derfor bl.a. vælge at kriminalisere i videre omfang, end direktivet kræver. Medlemsstaterne vil derfor f.eks. kunne opfylde direktivets krav om kriminalisering af bestemte handlinger ved en mere generel kriminalisering, som bl.a. omfatter de pågældende handlinger.

Bestemmelsen indeholder ikke i sig selv forpligtelser for medlemsstaterne og giver derfor ikke anledning til lovgivningsmæssige overvejelser.

2.2. Definitioner

2.2.1. Artikel 2 indeholder definitioner af begreberne ”penge” og ”juridisk person”.

Ved ”penge” forstås sedler og mønter, der er lovligt i omløb, herunder eurosedler og -mønter, der er lovligt i omløb i henhold til forordning (EF) nr. 974/98.

Ved ”juridisk person” forstås enhver enhed, der har status som juridisk person i henhold til gældende ret, dog ikke stater eller offentlige organer i forbindelse med udøvelsen af offentligretlige beføjelser eller offentligretlige internationale organisationer.

2.2.2. Direktivets definitioner svarer med visse sproglige modifikationer til definitionerne af ”penge” og ”juridisk personer” i rammeafgårelsen. Rammeafgårelsen blev som nævnt ovenfor gennemført i dansk ret ved lov nr. 280 af 25. april 2001 om ændring af straffeloven mv. Man fandt ved den lejlighed ikke anledning til at indføre egentlige definitionsbestemmelser i straffeloven.

Straffeloven indeholder ikke en egentlig definition af begrebet ”penge”. Begrebet forstås i dansk ret normalt i overensstemmelse med den internationale konvention af 20. april 1929 til bekæmpelse af falskmøntneri (Geneve-konventionen), hvor ”penge” defineres som papirpenge, herunder banksedler, og metalpenge, hvis omløb er lovmæssigt autoriseret. Denne definition svarer med visse sproglige forskelligheder til direktivets definition.

Straffelovens kapitel 5 omhandler strafansvar for juridiske personer. Det følger af straffelovens § 26, at bestemmelserne om strafansvar for selskaber mv. omfatter enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder. Af straffelovens § 27, stk. 2, fremgår dog, at statslige myndigheder og kommuner alene kan straffes i anledning af overtrædelser, der begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private.

Definitionen i artikel 2 må anses for at være i overensstemmelse med dansk ret. Ved et tilvalg af direktivet bør det dog overvejes nærmere, om der – med henblik på at sikre en fuldt korrekt implementering af direktivet – skal gennemføres en lovteknisk ændring, således at definitionen af penge indarbejdes i straffelovens §§ 166 og 167.

2.3 Strafbare handlinger

2.3.1. Artikel 3 afgrænser de handlinger vedrørende falskmøntneri, der skal være strafbare i medlemsstaterne.

Efter *stk. 1* skal medlemsstaterne herefter træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at følgende former for adfærd udgør strafbare handlinger, når de begås forsætligt:

- fremstilling eller forandring af penge i bedragerisk hensigt, uanset hvilke midler der anvendes (*litra a*),
- udgivelse af falske penge i bedragerisk hensigt (*litra b*),
- indførsel, udførsel, transport, modtagelse eller anskaffelse af falske penge med henblik på udgivelse og med viden om, at de er falske (*litra c*), og
- fremstilling, modtagelse, anskaffelse eller besiddelse i bedragerisk hensigt af redskaber, genstande, it-programmer og data og alle andre midler, som ifølge deres natur er bestemt til fremstilling af falske penge eller forandring af penge, eller sikkerhedselementer såsom hologrammer, vandmærker eller andre komponenter i penge, som skal beskytte mod forfalskning (*litra d*).

Efter *stk. 2* skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at handlinger omfattet af *stk. 1*, *litra a-c*, også er strafbare med hensyn til sedler eller mønter, som fremstilles eller er blevet fremstillet ved brug af lovlige faciliteter eller materialer i strid med de rettigheder eller betingelser, på grundlag af hvilke de kompetente myndigheder kan udstede sedler eller mønter.

Efter *stk. 3* skal medlemsstaterne endvidere træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de i *stk. 1* og *2* nævnte handlinger også kan straffes i forbindelse med sedler og mønter, der endnu ikke er udstedt, men som er bestemt til at blive sat i omløb som lovligt betalingsmiddel.

2.3.2. I Geneve-konventionen af 20. april 1929 om bekæmpelse af falskmøntneri er der fastsat regler om, hvilke handlinger i forbindelse med falskmøntneri som skal anses for strafbare, og om samarbejde omkring udveksling af oplysninger om falskmøntneri mellem de kontraherende parter.

Danmark ratificerede Geneve-konventionen den 5. februar 1931. Straffelovens kapitel 18 om forbrydelser vedrørende betalingsmidler bygger i vid udstrækning på denne konvention.

Direktivets artikel 3 svarer i vidt omfang til rammeafgørelsen, der som nævnt ovenfor blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 280 af 25. april 2001 om ændring af straffeloven mv. Ved lovforslaget blev det lagt til grund, at det ikke var nødvendigt at ændre straffelovens bestemmelser om forbrydelser vedrørende betalingsmidler for at kunne gennemføre rammeafgørelsen.

Straffelovens §§ 166 og 167 indeholder bestemmelser om forsætlig pengefalsk. Bestemmelserne beskytter både danske og udenlandske penge, herunder også euroen.

Efter straffelovens § 166 er det strafbart at *eftergøre* eller *forfalske* penge, ligesom det er strafbart at *skaffe* sig eller andre eftergjorte eller forfalskede penge med henblik på at bringe dem i omsætning som ægte.

Straffelovens § 166 er fuldbyrdet allerede ved eftergørelsen, forfalskningen eller forskaffelsen, hvis dette sker med et vidererækkende forsæt til at bringe de falske penge i omsætning. Bestemmelsen har således et såkaldt fremrykket fuldbyrdelsesmoment. Dette indebærer bl.a., at der ikke kan opnås straffrihed efter reglerne om frivillig tilbagetræden fra forsøg, selv om gerningspersonen bestemmer sig til alligevel ikke at sende det falske produkt i omsætning.

Efter straffelovens § 167 er det tillige strafbart at *udgive* eftergjorte eller forfalskede penge. Straffen kan dog nedsættes til bøde, hvis udgiveren har modtaget de falske penge i god tro. Bestemmelsen omfatter f.eks. den situation, hvor falske penge anvendes som betaling af varer eller afleveres i en bank eller på et vekselkontor for at få omsat falske udenlandske penge til danske.

Straffelovens § 167 er fuldbyrdet, når de falske penge er udgivet. Besiddelse af falske penge med forsæt til senere udgivelse er strafbart som forsøg på overtrædelse af straffelovens § 167. Fuldbydelse sker ved udgivelsen, selv om modtageren afviser at modtage de falske penge.

Tilregnelserkravet efter både straffelovens § 166 og § 167 er forsæt, herunder forsæt i relation til, at der er tale om falske penge. Også forsæt i de lavere grader er i princippet ansvarspådragende. I

relation til strafansvaret efter § 167 er det afgørende, om gerningspersonen på tidspunktet for udgivelsen af de falske penge har det fornødne forsæt. Det er således uden betydning for skyldsspørgsmålet, om den pågældende oprindelig har modtaget pengene i god tro, men det vil kunne have betydning ved strafudmålingen, jf. § 167, 2. pkt.

De strafbare handlinger, der er omfattet af direktivets artikel 3, stk. 1 og 2, vurderes at være omfattet af straffelovens §§ 166 og 167. Det bemærkes i den forbindelse, at visse af handlingerne, herunder navnlig de i artikel 3, stk. 1, litra d, anførte, vil være omfattet af reglerne om forsøg på og medvirken til overtrædelse af §§ 166 og 167, jf. straffelovens § 21 og 23.

Med hensyn til direktivets artikel 3, stk. 3, om handlinger vedrørende penge, som endnu ikke er udstedt, men som er bestemt til at blive sat i omløb som lovligt betalingsmiddel, bemærkes, at begrebet ”penge” som anført under pkt. 2.2.2 i overensstemmelse med definitionen i Geneve-Konventionen fra 1929 normalt forstås som papirpenge, herunder banksedler, og metalpenge, hvis omløb er lovmæssigt autoriseret. Sådanne handlinger må dog antages efter omstændighederne at være omfattet af reglerne om forsøg på og medvirken til overtrædelse af §§ 166 og 167. I det omfang straffelovens §§ 166 og 167, jf. §§ 21 og 23, ikke måtte finde anvendelse, må handlingerne antages at være omfattet af straffelovens § 279 om bedrageri.

Det vurderes på denne baggrund, at dansk ret er i overensstemmelse med artikel 3.

Ved et tilvalg af direktivet bør det dog overvejes nærmere, om der med henblik på at sikre en fuldt korrekt implementering af direktivet skal gennemføres en lovændring af mere teknisk karakter, således at det udtrykkeligt kommer til at fremgå af straffelovens §§ 166 og 167, at bestemmelserne tillige finder anvendelse på handlinger vedrørende penge, som ikke er sat i lovligt omløb, men som er bestemt til at blive sat i lovligt omløb.

2.4. Medvirken og forsøg

2.4.1. Artikel 4 indeholder regler om forsøg og medvirken.

Efter *stk. 1* skal medlemsstaterne sikre, at det er strafbart at anstifte, medvirke eller tilskynde til de i artikel 3 omhandlede strafbare handlinger.

Medlemsstaterne skal efter *stk. 2* endvidere træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at forsøg på at begå strafbare handlinger omfattet af artikel 3, stk. 1, litra a-c, stk. 2, eller stk. 3, i forbindelse med de i artikel 3, stk. 1, litra a-c, nævnte handlinger kan straffes.

2.4.2. Forsøg på og medvirken til at begå de lovovertrædelser, der er nævnt under pkt. 2.3, er strafbart i dansk ret jf. straffelovens §§ 21 og 23.

Dansk ret vurderes således at være i overensstemmelse med artikel 4.

2.5. Sanktioner

2.5.1. *Artikel 5* indeholder bestemmelser om sanktioner for strafbare handlinger omfattet af direktivet.

Efter *stk. 1* skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at handlinger omfattet af artikel 3 og 4 kan medføre strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til adfærden og har afskrækkende virkning.

Efter *stk. 2* skal medlemsstaterne sikre, at handlinger omfattet af artikel 3, stk. 1, litra d, stk. 2, eller stk. 3, i forbindelse med den i artikel 3, stk. 1, litra d, omhandlede adfærd kan straffes med en maksimal sanktion, der giver mulighed for fængselsstraf.

Efter *stk. 3* skal medlemsstaterne sikre, at handlinger omfattet af artikel 3, stk. 1, litra a, og stk. 3, i forbindelse med den i artikel 3, stk. 1, litra a, omhandlede adfærd kan medføre en maksimumstraf på mindst 8 års fængsel.

Efter *stk. 4* skal medlemsstaterne sikre, at handlinger omfattet af artikel 3, stk. 1, litra b og c, og stk. 3, i forbindelse med den i artikel 3, stk. 1, litra b og c, omhandlede adfærd kan medføre en maksimumstraf på mindst 5 års fængsel.

I *stk. 5* bestemmes, at medlemsstaterne for så vidt angår strafbare handlinger omfattet af artikel 3, stk. 1, litra b, kan fastsætte andre strafferetlige sanktioner end den i stk. 4 nævnte, herunder bøde eller fængselsstraf, hvis de falske penge blev modtaget uden kendskab til, at de var falske, men blev videregivet med kendskab hertil. Hvis der fastsættes andre sanktioner, skal de være effektive, stå i rimeligt forhold til den strafbare handling og have afskrækkende virkning.

2.5.2. Overtrædelse af straffelovens §§ 166 og 167, jf. pkt. 2.3.2, straffes med fængsel i indtil 12 år. Har udgiveren modtaget pengene i god tro, kan straffen dog nedsættes til bøde.

Overtrædelse af straffelovens § 279 om bedrageri kan medføre straf efter reglerne i straffelovens §§ 285-286. Efter § 285 er normalstrafferammen for bl.a. bedrageri fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Straffen for bedrageri kan imidlertid i sager af særlig grov beskaffenhed stige til fængsel indtil 8 år, jf. § 286, stk. 2.

Dansk ret vurderes således at være i overensstemmelse med artikel 5.

2.6. Juridiske personer

2.6.1. *Artikel 6* omhandler juridiske personers ansvar.

Efter *stk. 1* skal medlemsstaterne sikre, at juridiske personer kan drages til ansvar for de i artikel 3 og 4 nævnte handlinger, hvis handlingerne for at skaffe den juridiske person vinding begås af en person, der handler enten på egen hånd eller som medlem af et organ under den juridiske person, og som har en ledende stilling inden for den juridiske person, idet den pågældende har bemyndigelse til at repræsentere den juridiske person, beføjelse til at træffe beslutninger på den juridiske persons vegne, eller beføjelse til at udøve kontrol inden for den juridiske person.

Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at en juridisk person kan drages til ansvar, når manglende tilsyn eller kontrol fra en af de i stk. 1 nævnte personers side har gjort det muligt for en person, der er underlagt den juridiske personers beføjelser, at begå de i artikel 3 og 4 omhandlede strafbare handlinger for at skaffe den juridiske person vinding, jf. *stk. 2*.

Det følger endelig af *stk. 3*, at den juridiske persons ansvar i henhold til *stk. 1* og *2* ikke må udelukke strafferetlig forfølgning af fysiske personer, der begår, anstifter eller medvirker til de strafbare handlinger, som omtales i artikel 3 og 4.

2.6.2. Efter straffelovens § 306 kan der pålægges juridiske personer (selskaber mv.) strafansvar for overtrædelse af straffelovens bestemmelser.

Strafansvaret for juridiske personer er efter straffelovens § 27 undergivet de almindelige betingelser, der gælder for denne ansvarsform. Det er således en forudsætning, at lovovertrædelsen er begået inden for dens virksomhed, og at overtrædelsen kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan. § 27 omfatter alle virksomhedens ansatte. Bestemmelsen er således ikke begrænset til at omfatte overtrædelser, som kan tilregnes selskabets ledelse.

Adgangen til at pålægge juridiske personer strafansvar indebærer ikke en begrænsning i mulighederne for at pålægge enkeltpersoner strafansvar i anledning af de samme overtrædelser. Dette spørgsmål afgøres i overensstemmelse med de almindelige principper for ansvarsplacering.

I Rigsadvokatens Meddelelse nr. 5 af 6. oktober 1999 er der fastsat nærmere retningslinjer for anklagemyndighedens valg af ansvarssubjekt i tilfælde, hvor anklagemyndigheden finder at kunne gennemføre en straffesag mod en juridisk person og en eller flere enkeltpersoner i anledning af samme forhold. Det er fastsat, at der som udgangspunkt rejses tiltale mod den juridiske person som sådan. Har ledelsen eller en overordnet ansat, herunder en direktør, handlet forsætligt eller udvist grov uagtsomhed, rejses tiltalen foruden mod den juridiske person også mod den eller de personligt ansvarlige. Der rejses i almindelighed ikke tiltale mod underordnede ansatte, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis der er tale om en grov overtrædelse, som den underordnede ansatte har begået forsætligt og eventuelt også på eget initiativ. Der rejses i denne situation også tiltale mod den juridiske person.

Dansk ret vurderes at være i overensstemmelse med artikel 6.

2.7. Sanktioner for juridiske personer

2.7.1. Artikel 7 omhandler sanktioner over for juridiske personer.

Efter bestemmelsen skal medlemsstaterne sikre, at juridiske personer, der drages til ansvar i henhold til artikel 6, kan pålægges sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til den strafbare handling og virker afskrækkende. Disse sanktioner *skal* omfatte strafferetlige eller andre bøder og *kan* omfatte andre sanktioner såsom udelukkelse fra offentlige ydelser eller tilskud, midlertidig eller varigt forbud mod at udøve erhvervsvirksomhed, anbringelse under retsligt tilsyn, tvangsopløsning efter retskendelse og midlertidig eller varig lukning af forretningssteder, der er blevet brugt til at begå den strafbare handling.

2.7.2. Efter dansk ret kan en juridisk person straffes med bøde, jf. straffelovens § 25. Endvidere vil eksempelvis rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79 kunne anvendes i forhold til juridiske personer.

Dansk ret vurderes således at være i overensstemmelse med artikel 7, idet det bemærkes, at medlemsstaterne alene er forpligtede til at sikre, at juridiske personer kan pålægges bøder, men har valgfrihed med hensyn til andre sanktioner.

2.8. Straffemyndighed

2.8.1. Artikel 8 indeholder bestemmelser om straffemyndighed (jurisdiktion).

Efter *stk. 1* skal medlemsstaternes straffemyndighed omfatte handlinger som nævnt i artikel 3 og 4, når den strafbare handling helt eller delvis er begået på statens område, eller gerningsmanden er statsborger i medlemsstaten.

Herudover fastsætter *stk. 2*, at medlemsstater, der har euroen som valuta, også skal have straffemyndighed for handlinger vedrørende euroen, når gerningsmanden befinder sig på statens territorium og ikke er blevet udleveret, eller der på medlemsstatens område er blevet opsporet falske

eurosedler eller -mønter, som vedrører den pågældende strafbare handling. I forhold til visse strafbare handlinger må straffemyndighed efter denne bestemmelse ikke betinges af, at handlingen også er strafbar på det sted, hvor den blev begået.

2.8.2. Der kan ske retsforfølgning i Danmark af strafbare forhold, som er undergivet dansk straffemyndighed efter straffelovens §§ 6-12.

Efter straffelovens § 6 omfatter dansk straffemyndighed *handlinger begået i den danske stat* og – i visse nærmere angivne tilfælde – også handlinger foretaget på et dansk fartøj (territorialprincippet). Det bemærkes i den forbindelse, at når en del af lovovertrædelsen er begået i den danske stat, anses lovovertrædelsen i sin helhed for at være begået her i landet, jf. straffelovens § 9, stk. 4. Forsøgs- og medvirkenshandlinger anses for foretaget i den danske stat, hvis gerningsmanden befandt sig her i landet ved handlingens foretagelse, uanset om lovovertrædelsen fuldbyrdes eller tilsigtes fuldbyrdet uden for den danske stat, jf. § 9, stk. 3.

Har den *kriminelle virksomhed ingen tilknytning til Danmark*, kan der i stedet være dansk straffemyndighed efter straffelovens § 7, stk. 1. Efter denne bestemmelse er det en betingelse for dansk straffemyndighed i forhold til udlandshandlinger, at gerningsmanden er dansk statsborger, har bopæl i Danmark eller har lignende fast ophold her i landet. Der vil endvidere i de fleste situationer være krav om, at handlingen også er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet (dobbel strafbarhed). Handlinger foretaget uden for et myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har den nævnte tilknytning her til landet, er undergivet dansk straffemyndighed, hvis handlinger af den pågældende art kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder, jf. § 7, stk. 2. Efter § 7, stk. 3, finder bestemmelserne i stk. 1 og 2 tilsvarende anvendelse på udlandshandlinger begået af en person, der har indfødsret eller bopæl i de andre nordiske lande, og som opholder sig her i landet.

Det bemærkes, at hvis direktivets krav til dansk straffemyndighed ikke allerede var opfyldt, ville en dansk tiltrædelse af direktivet indebære, at Danmark fik straffemyndighed i det omfang, direktivet kræver det. Det følger således af straffelovens § 8, nr. 5, at handlinger, som foretages uden for den danske stat, hører under dansk straffemyndighed, uden hensyn til hvor gerningsmanden hører

hjemme, når handlingen er omfattet af en mellemfolkelig overenskomst, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at foretage retsforfølgning. Bestemmelsen omfatter bl.a. EU-retlige forpligtelser.

Danmark har ikke euroen som valuta, hvorfor artikel 8, stk. 2, ikke er relevant for Danmark.

Dansk ret vurderes således at være i overensstemmelse med artikel 8.

2.9. Efterforskning og undersøgelse af formodede falske penge

2.9.1. Medlemsstaterne skal efter *artikel 9* sikre, at personer, enheder og tjenester, som er ansvarlige for efterforskning eller retsforfølgning af de i direktivet omhandlede strafbare handlinger, råder over effektive efterforskningsmidler såsom dem, der anvendes i forbindelse med organiseret kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet.

Efter *artikel 10* skal medlemsstaterne sikre, at der under en straffesag uden ophold gives tilladelse til, at det nationale analysecenter og det nationale møntanalysecenter kan undersøge eurosedler og -mønter, som mistænkes for at være falske. De kompetente myndigheder skal videresende de nødvendige prøver hurtigst muligt og senest, når der er truffet endelig afgørelse vedrørende straffesagen.

2.9.2. Direktivets artikel 9 forpligter ikke medlemsstaterne til at kunne anvende bestemte efterforskningsmidler. I Danmark sker efterforskning af sager om falskmøntneri efter reglerne i retsplejeloven, og der vil under en række nærmere betingelser kunne anvendes forskellige straffeprocessuelle tvangsindgreb. Der vil således i sager om falskmøntneri efter omstændighederne f.eks. kunne foretages indgreb i meddelelshemmeligheden, ransagning, beslaglæggelse og edition, jf. retsplejelovens kapitel 71, 73 og 74.

Dansk ret vurderes således at være i overensstemmelse med artikel 9.

Artikel 10 vedrører den konkrete sagsbehandling og giver ikke anledning til lovgivningsmæssige overvejelser.

Det bemærkes i øvrigt, at Nationalt Kriminalteknisk Center under Rigspolitiet fungerer som nationalt analysecenter og nationalt møntanalysecenter. Herudover varetager Nationalt Efterforskningscenter under Rigspolitiet monitorering og international information på møntfalskområdet.

Efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold, herunder af sager om falskmøntneri, sker i de enkelte politikredse. De kriminaltekniske undersøgelser af falske penge foretages imidlertid centralt af Nationalt Kriminalteknisk Center. Falske penge opbevares og registreres i Nationalt Kriminalteknisk Center, der tillige foretager en kriminalteknisk undersøgelse under anvendelse af tilgængelige og validerede metoder, ligesom der sammenholdes med tidligere sager.

Nationalt Kriminalteknisk Center varetager endvidere kontakten til Nationalbanken, der løbende holdes orienteret om bl.a. tekniske forhold.

Den kriminaltekniske erklæring, der udfærdiges i forbindelse med undersøgelsen af falske penge, sendes til den relevante politikreds tillige med en oversigt over eventuelt gerningssted og tidspunkt for en tilsvarende forfalskning her i landet. Der sker endvidere underretning af relevante internationale organisationer.

2.10. Statistik

Med henblik på at få et mere fuldstændigt billede af problemet med falskmøntneri på EU-plan fastsætter *artikel 11*, at medlemsstaterne mindst hvert andet år sender Kommissionen data om antallet af strafbare handlinger omfattet af direktivet og antallet af personer, der er blevet retsforfulgt og dømt for sådanne handlinger.

Bestemmelsen, der har rent administrativ karakter, giver ikke anledning til lovgivningsmæssige overvejelser.

Det bemærkes, at de oplysninger, som skal sendes til Kommissionen, formentlig allerede registreres i politiet og anklagemyndighedens sagsbehandlingssystemer.

2.11. Afsluttende bestemmelser

Direktivet indeholder i *artikel 12-16* afsluttende bestemmelser.

Det fremgår heraf bl.a., at direktivet erstatter Rådets rammeafgørelse 2000/383/RIA i forhold til de medlemsstater, der er bundet af direktivet.

Endvidere indeholder de afsluttende artikler bestemmelser om direktivets ikrafttræden, gennemførelse og Kommissionens evaluering heraf.

Bestemmelserne giver ikke anledning til lovgivningsmæssige overvejelser.

3. Konsekvenser

Direktivets overordnede formål er at sikre borgere og virksomheders tillid til ægtheden af mønter og sedler, der er i omløb i EU.

Et tilvalg af direktivet vil forpligte Danmark til at have samme minimumsregler som resten af EU med hensyn til afgrænsningen af strafbare handlinger i forbindelse med falskmøntneri og strafferetlige sanktioner herfor. Som det fremgår af gennemgangen under pkt. 2, vurderes dansk ret allerede at være i overensstemmelse med direktivet. Som udgangspunkt forventes et tilvalg af direktivet således ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Ved et tilvalg af direktivet bør det dog overvejes nærmere, om der – med henblik på at sikre en fuldstændig korrekt implementering af direktivet – skal gennemføres en lovændring af mere teknisk karakter. Det bør således overvejes, om der bør indarbejdes en definition af penge i straffelovens §§ 166 og 167, og om det udtrykkeligt bør fremgå af §§ 166 og 167, at bestemmelserne tillige finder anvendelse på falskmøntneri i forhold til penge, som ikke er sat i lovligt omløb, men som er bestemt til at blive sat i lovligt omløb.

Et dansk tilvalg af direktivet vil ikke have betydning for danskere, der tiltales for et strafbart forhold i en anden EU-medlemsstat.

Til illustration af direktivets praktiske betydning kan anføres følgende eksempler:

En person fremstiller under anvendelse af en farvefotokopieringsmaskine 100 falske 50-euro-sedler og nogle falske 100-kronesedler for at bringe dem i anvendelse som ægte. Personen vil i medfør af direktivet skulle straffes med indtil mindst 8 års fængsel. Dette vil allerede kunne straffes efter straffelovens § 166, der har en strafferamme på 12 års fængsel.

En person, som benytter en falsk 50-euro-seddel som betalingsmiddel for køb af varer, vil skulle straffes efter direktivet med indtil mindst 5 års fængsel. Medlemsstaterne kan dog fastsætte andre strafferetlige sanktioner herunder bøde, hvis de falske penge blev modtaget uden kendskab til, at de var falske, men videregivet med dette kendskab. Dette forhold vil allerede kunne straffes efter straffelovens § 167. Strafferammen i § 167 er 12 års fængsel. Hvis personen havde modtaget den falske pengeseddel i den tro, at den var ægte, kan straffen dog nedsættes til bøde.

En person har med henblik på udgivelse besiddet 50 falske 100-euro-sedler, og han overdrager nu 20 stk. til en anden person, som efterfølgende benytter 10 af sedlerne som betaling. Dette forhold vil i medfør af direktivet være strafbart med indtil mindst 5 års fængsel. Forholdet vil allerede efter dansk ret være strafbart som forsøg og medvirken til udgivelse af falske penge efter straffelovens § 167, der har en strafferamme på fængsel i 12 år.

Som det fremgår af de anførte eksempler forventes et dansk tilvalg af direktivet således ikke isoleret set at medføre ændringer for borgerne, virksomheder og myndigheder.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Et tilvalg af direktivet om falskmøntneri vurderes ikke at ville have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.